

नाटकको बारेमा

मान्छे जस्तो देखिन्छ त्यस्तो बाँच्दैन र जे बोल्छ त्यो पुन्याउन उसलाई मुस्किल पर्छ । यसकारणले जीवनमा अनेकौं समस्याहरु आइपर्छन् । एउटा समस्याको प्वाल टाल्न खोज्दा अर्कोतिरबाट अर्को समस्याले भ्वाङ पारीसकेको हुन्छ । जीवनमा आइपरेका समस्याका प्वालहरु सायद स्थायी रूपमा टाल्नै सकिदैन । त्यसैले आजका समस्याहरुमा दुःख गरेर भोलिको सुख र सफलताको अपेक्षा गर्दागर्दै मान्छे परनिर्भर हुन्छ । मानवजीवनको सवैभन्दा ठूलो बिसंगति भनेकै उसले बिसंगत जीवनलाई संगत बनाउन गर्ने 'सिसिफसीय' प्रयास हो ।

नाटकको मुल पात्र लेखक जय मुरारुडको जीवनमा पनि धेरै समस्याहरु एकैपटक आइपर्छन् । सबै समस्याहरुलाई टाल्न खोज्दाखोज्दै उनि आफैँ भक्तिन्छन् । कसैलाई पनि 'नाई' भन्न नसक्नु, आफूले रोजी आएको जीवनपद्धति त्याग्न नसक्नु र आफू वरिपरिका सबैलाई खुशी बनाउने प्रयास गर्नुबीचको भूमरीमा लेखक जाकिन्छन् र जीवनलाई निश्चित अर्थ दिने काममा असफल हुन्छन् । उसो त नाटकका सबैजसो पात्रहरु आफ्नो जीवनको निश्चित अर्थ भएको स्वाङ पाछ्छन्, तर पनि असफल नै छन् ।

दोस्रो महायुद्धपछिको फ्रान्सका प्रसिद्ध नाटककार जाँ अनौईको नाटक 'एपिसोड ईन द लाईफ अफ एन अथर'लाई नेपालीकरण गरेर '...र माईलो (एउटा लेखकको जीवनको एक अध्याय)' बनाईएको हो । नाटकको मुल पाठलाई थिएटर अफ अब्जर्ड अन्तर्गत फार्स विधाको बलियो उदाहरण मानिने गरेको पाइन्छ । 'थिएटर अफ अब्जर्ड'ले बिसंगतवादको पक्षपोषण गर्छ भने 'फार्स' विधाका नाटकहरुमा चै हलुका हाँस्यको अत्यधिक प्रयोग गरिएको हुन्छ ।

निर्देशकीय

जीवन बिसंगत छ भनेर मैले थाह पाएको थुप्रै वर्ष भएछ । जीवनमा कतिपय कुराहरु थाह पाएर पनि स्वीकार्न सकिदैन । म अलमलमा छु - मैले जीवन बिसंगत छ भन्ने थाह पाउँदा पाउँदै अस्वीकारेको हुँ कि बिसंगतिको फरक माने खोजेको हुँ ? 'आई वान्टेड टु डु नथिंग, बट आइ एम फोर्सड टु' - के मैले बाँचीरहेको जीवनदर्शन यति बिरोधाभासपूर्ण छ ? प्रस्तुत नाटक यसको मूलपाठभन्दा धेरै हिसावले फरक हुन गएको छ, यो सवै अपराधको जिम्मेवारी म आफैँ लिन्छु । घरीघरी लाग्छ- म बिसंगत कुरालाई जबरजस्ती संगत सावित गर्न खोजिरहेको छु । तर के कुरामा विश्वास दिलाउन चाहन्छु भने मैले रूपान्तरणको प्रयास गरेको छु, सारान्तरणको हैन । यो नाटकको कथा म स्वयंसहित हामी थुप्रै कलाकर्मी तथा लेखकहरुको निम्ति आत्मकथाजस्तो प्रतीत हुन सक्छ, त्यही भएर मञ्चनको लागि मैले यो नाटक रोजेको हुँ । 'नेपालीमा मञ्चनयोग्य नाटक छैनन्' भन्ने तर्कसित यो नाटक चयनको कुनै सम्बन्ध छैन । मेरो नाटकमा भाग लिएर मलाई सफल बनाइदिनुहुने सबैप्रति म कृतज्ञ छु । मैले नाटक लेखेको, खेलेको, निर्देशन गरेको मन पराउने मेरा प्रियजनहरुको एउटा प्रेरणादायी जमात छ, त्यो जमातलाई म धन्यवाद भन्छु । मण्डलामा आएर नाटक हेरीदिनुहुने दर्शकहरुप्रति म अनुग्रहित छु । नाटक नराम्रो र भुर हुन गएको खण्डमा सम्पूर्ण अपजसहरु म लिन चाहन्छु । राम्रो हुन गएको खण्डमा यो जस मण्डला थिएटर नेपाल र साथीहरूसँग बाँड्न चाहन्छु ।

हामी आभारी छौं

अनुपम शर्मा, जुलिया स्यारिङ्गर, सागर प्रसाई, प्रकाश भण्डारी, पुरुषोत्तम प्रधान, नवराज खड्का, निमेष श्रेष्ठ, निश्चल बस्नेत, प्रकाश आङदेम्बे, प्रवीण खतिवडा, मोहम्मद नाजिर हुसेन, अनिल कार्की, गोविन्द पराजुली, मनोज कार्की, सुधन गौली, सिनेमा आर्ट्स, थिएटर भिलेज, हरियाली रेष्टुरेन्ट र मण्डलाका छरछिमेकीहरु र थिएटर ल्यावका विद्यार्थीहरु ।

For regular updates on theatre activities in Nepal, you can log into www.theatrehub.org or download the app Theatre Hub from google play store.

Nepali Adaptation of French Play
EPISODE IN THE LIFE OF AN AUTHOR
By Jean Anouilh

एउटा लेखकको जीवनको एक अध्याय

रूपान्तरण तथा निर्देशन
सोमनाथ खनाल

मिति : माघ १ देखि २५ गते २०७२
(सोमबार बाहेक हरेक दिन,
शनिबार दिउँसो १ बजे पनि)
समय : साँझ ८:३० देखि
स्थान : मण्डला नाटकघर, अनामनगर
(सिहंदरबार पूर्वीगेट अगाडि)
सम्पर्क : ०१-४२४५७६१

मञ्चमा (प्रवेशक्रम अनुसार)

लेखक/ज्याक (जय मुकारूङ)
दयाहाङ राई
लेखककी श्रीमती/आर्देइल (आकृति)
सिर्जना सुब्बा
घरेलु कामदार/लियोनी (आकृतिकी भदैनी/लिला)
सृजना अधिकारी
रुमेनियाली पत्रकार/मेडम बेसाराबो (सिक्किमेली पत्रकार/बिनिता)
पशुपति राई
फोटोग्राफर (फोटोग्राफर/भिडियोग्राफर)
संयोग गुरागाई
प्लम्बरहरू (मिस्त्रीहरू)
मिलन कार्की र जलन लामिछाने
फोन गरीरहने महिला/लियनकी श्रीमती (लक्ष्मणकी श्रीमती)
लक्ष्मी बर्देवा
लेखककी आमा
मिश्री थापा
चलचित्र लेखक/गुस्ताभ (लेखकको साथी/गम्भिर)
राजन खतिवडा
मगन्ते साथी/ला सुरेट (लालबहादुर)
बुद्धि तामाङ
आवास निरीक्षक (धनपति जोशी)
बिकास जोशी
आवास निरीक्षकका सहयोगीहरू
आयान खड्का र अमर भण्डारी
लेखकको साथी/गोन्ट्रान (असफल प्रेमी/भद्रलाल)
बिजय बराल

नेपथ्यमा

मञ्च परिकल्पना:	मेनुका राई
मञ्च निर्माण:	बिजय बराल र हुम बिंसी
सहयोगी:	रोहित पौडेल, अकित खड्का र सपनाकुमारी चौधरी
प्रकाश परिकल्पना:	उमेश तामाङ
परिचालन:	इँगिहोपो कोईच
संगीत:	रोशन थापा (आधा सुर)
गीत:	संयोग गुरागाई र विवेक ओझा
गायन:	गिरीश खतिवडा र आधा सुर
ध्वनि परिचालन:	सागर खाती
कोरियोग्राफ:	गम्भिर विष्ट
पोस्टर:	इँगिहोपो कोईच, सिजन दाहाल र सजन थापा
विवरण पुस्तिका:	सिजन दाहाल
जनसम्पर्क/अभिलेख:	अनुप न्यौपाने
सुचना तथा टिकट:	सपनाकुमारी चौधरी
बजार प्रवर्द्धन:	बिकास बुढाथोकी
सहयोगीहरू:	सुरज श्रेष्ठ, सन्दिप श्रेष्ठ, आर्जेन रेग्मी
मञ्च व्यवस्थापन:	सुलक्षण भारती
मञ्च सहयोगी:	आयान खड्का
निर्देशन सहयोगी:	सिजन दाहाल
मूल लेखक:	जाँ अनौई
रूपान्तरण तथा निर्देशन:	सोमनाथ खनाल

मण्डलावाणी

नेपथ्यमा काम गर्दैगर्दा एकदिन सहकर्मी बिजय बरालले सोधे “दाजु, कति बनाउँदै भत्काउँदै गर्ने, के नाटकको आयु अल्प नै हो ?” म केहिबेर असामञ्जस्यमा परे । भत्काउँदै गरेको नाटकको सेटमा नयाँ नाटक “**२ माईलो**”को सेट लाग्दै थियो । मैले भित्तामा ठोक्दै गरेको दुई इन्चको किला दोब्रियो ।

धैत, पूर्ण आयु त कुनै कुराको पनि हुँदैन । फरक अवस्थामा नै सहि, रंगमञ्च मर्दै जन्मदै गर्छ । यो एउटा फिनिक्सको चरोजस्तै हो । हामी अभिनेताहरू पनि फरक चरित्रमा जन्मन्छौ र त्यहि रंगमञ्चमा प्रेमलिला गर्छौ । उसलाई चुम्छौ, सुम्सुम्याउँछौ र सम्भोग गर्छौ । भनौ, यसभित्रको जीवनमा बाँचछौ । त्यसैले नाटक र हाम्रो सम्बन्ध नङ र मासु जस्तै बन्छ । हामी त्यस जीवनबाट सजिलै निस्कन सक्दैनौ त्यहि कारण नाटकको सेट भत्काउँदै गर्दा मन दुख्छ । हरेक नाटक सकिइसकेपछिको अवस्था भनेको आफूले अति नै माया गरेको प्रेमिकासँग छुट्टिनु पर्दाजस्तै हुन्छ । त्यसैले हाम्रो लागि रंगमञ्चको यात्रा पनि ट्रेजेडी तिरै जान्छ । राम्रा नाटकहरू मरेर पनि बाँचिरहन्छन् । मात्र स्थान, भाषा र सन्दर्भ बदलिन्छ । फरक समय, भिन्न स्वरूप र भीमकाय भुगोलको सीमा भत्काउँदै एउटा राम्रो नाटक हामीबीच उभिन्छ र हामी त्यसलाई रमाइलो बनाउने प्रयास गर्छौ । “**२ माईलो**” पनि त्यस्तै प्रक्रियाबाट आएको नाटक हो । दूरदराज फ्रान्समा वर्षौअघि लेखिएर यो नाटक आज हामी र दर्शकमाझ साइनो गाँस्दै दोहोरी खेल आएको छ । नाटक हेरीसकेपछि प्रतिक्रिया दिनुहोला । नाटकमा सघाउनु हुने सबैलाई आभार ।

—राजन खतिवडा

म र माईलो

मण्डलाका नाटकहरूमा ‘माईला श्रृंखला’अर्न्तगत यो तेश्रो नाटक हो । यसअघि मैले बनाएका दुई नाटकहरू ‘माईला डट कम’ र ‘डिग्री माईला’ तपाईंहरूले हेरीसक्नुभएको छ । मलाई लाग्छ – यो नाटक ती नाटकहरूको आउटकम मात्र हैन । विदेशी लेखकद्वारा कुनै खास वादमा बाँधेर लेखिएको भएपनि ‘एपिसोड इन द लाइफ अफ एन अथर’मा केहि यस्ता बलिया तत्वहरू छन् जसले यसलाई ‘२ माईलो’मा रूपान्तरित गर्न हामीलाई हौस्यायो । मेरोलागि माइलो भनेको चरित्र मात्र नभएर समय पनि हो, परिस्थिति पनि हो । पेण्डुलम, जो बीचमा छ र यता न उताको छ, त्यो माइलो हो । हामी अहिले बाँचेको समय पनि मलाई माईलोजस्तै लाग्छ, एकनम्बरको पेण्डुलम । मूल नाटकका प्रधान चरित्रहरू र मुख्य परिस्थितिलाई हामीले यस्तै पेण्डुलमको रूपमा भेटायौ र ऐजन ऐजन रूपान्तरण गर्‍यौ । अव नाटक पूर्णतया: हाम्रो भएर आएको छ र हामी यसलाई तपाईंहरूसमक्ष सुम्पदैछौ ।

—दयाहाङ राई

About the Play

“Episode in the Life of an Author” is a remarkable play belonging to “The Theatre of the Absurd”. The play deals with the theme of helplessness and confusion of human beings in the modern world. The play appears to be full with disorder, chaos and illogical sequence of events upon which none has any control. The author as protagonist himself is deep in troubles from various angles, which gets even worse when other characters approach him to resolve their own problems. The Author himself is the protagonist of the play who has been subjected to chaotic situations where he finds it extremely difficult to cope up and finally fails to bring any order in his life. The play begins with a rather humorous scene in which the Author and his wife Akriti are involved in an argument due to the misunderstanding caused by the mobile message ended with a kiss. Both of them are blaming each other for cheating and deceiving. Before they could resolve their dispute amicably there come so many peoples and situations that lead the story to an illogical and unnecessary conclusion. Jean Marie Pierre Anouilh (1910-1987) is one of France’s most prolific writers after the Second World War. His work ranges from high drama to absurdist farce and the majority of Anouilh’s work deals with themes of maintaining integrity in a world of moral compromise.